

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
MME a BirdLife International partnere Magyarországon

1121 Budapest, Költő utca 21.
e-mail: mme@mme.hu
telefon: 06 1 275 6247

Hazánk madárvédelmét támogathatja
adományával és adójának 1%-ával!
Bankszámlaszámunk: 11712004-20011215
Adószámunk: 19001243-2-43

WWW.MME.HU

ÉVES JELENTÉS 2018

KEDVES TAGTÁRSUNK! TISZTELT TERMÉSZETVÉDŐ!

A 2018 a vándorsólyom éve volt. Ennek kapcsán a figyelem újra a ragadozó madarak védelmére irányult, ami egyesületünk alapítása óta az egyik legfontosabb és legsikeresebb tevékenységünk. Ha negyven évvel ezelőtt a ragadozó madarak védelmével foglalkozó szakembereknek azt mondtuk volna, hogy 2018-ban 360-380 pár rétisas, 260-280 pár parlagi sas és 145-165 pár kerecsensólyom fog fészkelni hazánkban, valószínűleg teljes meglepéssel töltötte volna el őket ez az információ, vagy talán inkább azt hitték volna, hogy viccelődünk, mivel akkor még oly távolinak vagy éppen lehetetlennek tűnhetett, hogy a kipusztulás szélére sodródott fajok állománya valaha is ilyen mértékben gyarapszik. Az is elképesztette volna a védelemhez hozzáfogó barátainkat, hogy a vándorsólyom, ami korábban kipusztult Magyarországról, nemcsak hogy visszatért, hanem ma már 75-85 pár fészkel az országban. Hatalmas sikerek ezek, és mutatják azt az óriási erőfeszítést is, amit ezek elérése érdekében tenni kellett a fészekőrzésektől és a műfészkek gyakorlati alkalmazásától kezdve az illegális lelövés, mérgezés, áramütés elleni küzdelmen keresztül a hathatós jogi szabályozás, a nemzeti parkok hálózatának kialakulásáig és a természetvédelmi őrszolgálat fejlődéséig. Ezek együttesen tették lehetővé, hogy ma ilyen eredményekről számolhatunk be, ugyanakkor az évtizedek óta zajló tevékenységek folytatása és fokozása révén válhat lehetővé, hogy az eddig elért eredményeket megőrizzessük. Mert sajnos nem ülhetünk a babérjainkon, a problémák nem csökkennek, hanem a legtöbb területen csak súlyosbodnak, és ennek megfelelően kell az erőfeszítéseinket is megtöbbszöröznünk. Ennek egyik példája az elmúlt évtizedben újra előkerült illegális mérgezés ügye, amivel szembesülve egyesületünk gyorsan reagált: megterveztünk és végrehajtottunk egy mérgezésellenes programot az Európai Unió Life programjának támogatásával Magyarországon, majd ennek folytatásaként jelenleg szövetségeseinkkel közösen dolgozunk a pannon biogeográfiai régióban. Sikertült számos érintett bevonásával egy különleges partnerséget kiépíteni, amelynek keretében a természetvédők a vadászokkal, a gazdálkodókkal és a rendőrséggel együtt dolgozva tudják visszaszorítani ezt az elharapózó, illegális tevékenységet, ami kiemelten veszélyeztette az addig örvendetesen gyarapodó parlagisas-állományt, de sok más faj esetében is komoly problémákat okozott. Ez az egyedi partnerség 2018-ban „természetvédelem” kategóriában elnyerte az Európai Unió Natura 2000 díját. Európa számos kiemelkedő természetvédelmi programjával versenyezve kaphattuk meg ezt a kiemelkedő elismerést, amire nagyon büszkék vagyunk, és ami erőt ad a munkánk folytatásához. Számunkra egy ilyen szakmai elismerés azt is jelzi, hogy nem hiába és nem egyedül dolgozunk a madarak és a természet védelméért. Az eredmények és a szakmai elismerés mellett más is erőt és támogatást kell, hogy adjon a munkánkhoz. Igen, jól gondolják, kedves tagtársaink, támogatóink, természetvédő barátaink, Önök adják ehhez a nélkülözhetetlen emberi támogatást. Az elmúlt években szerény becsléseink szerint is legalább százezer önkéntes munkaórával járultak hozzá a közös sikereinkhez. Továbbá, nagyon sokan lehetőségeikhez mérten anyagiakkal is támogatni munkánkat. Az elmúlt tíz évben a hozzájárulásuk sokféle formában érkezett: tagdíjat, adományt adtak, vagy az adó 1%-át ajánlották fel, és így megháromszorozták a támogatást. Mindenkit köszönet illet a fizikai és anyagi áldozatvállalásáért. Nagyon fontos ez számunkra ahhoz, hogy közös célunk érdekében egyre többet és egyre hatékonyabban tudjunk cselekedni „Együtt a természetért”.

Bajor Zoltán
elnök

Halmos Gergő
igazgató

TAGSÁG ÉS ORSZÁGOS HELYI CSOPORT HÁLÓZAT

Az egyesület számára kiemelten fontos, hogy tevékenységünk minél szélesebb körű figyelmet kapjon. Éppen ezért a társadalmi támogatottság az egyik legfőbb értékünk és munkánk alapja. Küldetésünket, a természetvédelmi és a társadalmi szintű szemléletformáló és partnerségi feladatok ellátásában jelenleg 30 helyi csoportunk vesz részt, miközben egy további csoport a külföldi tagjainkat tömöríti. Ezek a helyi szervezetek teszik lehetővé, hogy az ország egész területén képviseljük mind a szervezetet, mind a természetvédelem és a környezeti nevelés ügyét.

A helyi csoportok az adott térségben élő tagjaink tevékenységét koordinálják. Lakcíme alapján minden új egyesületi tag – hacsak nincs ettől eltérő kérése – a területileg illetékes helyi csoportunk tagjává válik. A belépés után a helyi csoport is felveszi a kapcsolatot az új tagtársunkkal, és rendszeres elektronikus levelekben, esetenként havi hírlevelekben tájékoztatja a csoport eseményeiről, kirándulásairól, természetvédelmi akcióiról, amikbe a tagok így be tudnak kapcsolódni.

Az MME Központi Iroda természetvédelmi és környezeti nevelési szakmai anyagokkal, pénzügyi és adminisztrációs háttérrel, illetve a tagdíjakból, adományokból és pályázati forrásokból befolyó összegekkel segíti a helyi csoportok működését. Helyi csoportjaink pedig évente több tízezer önkéntes munkaórában végeznek természetvédelmi és környezeti nevelési tevékenységet.

Az 1974. január 6-i megalakulás és a 2018. december 31. közötti időszakban 37 819-en léptek be szervezetünkbe. 2018. év végi nyilvántartásunk szerint a fizetőtag-létszámunk 5701 fő, melyből 575-en új belépők és 4849-en a tagságukat megújítók. A tagságunk a családi tagokkal együtt 9194 főt számlált.

SZAKPOLITIKA, NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉG

Partnership for
nature and people

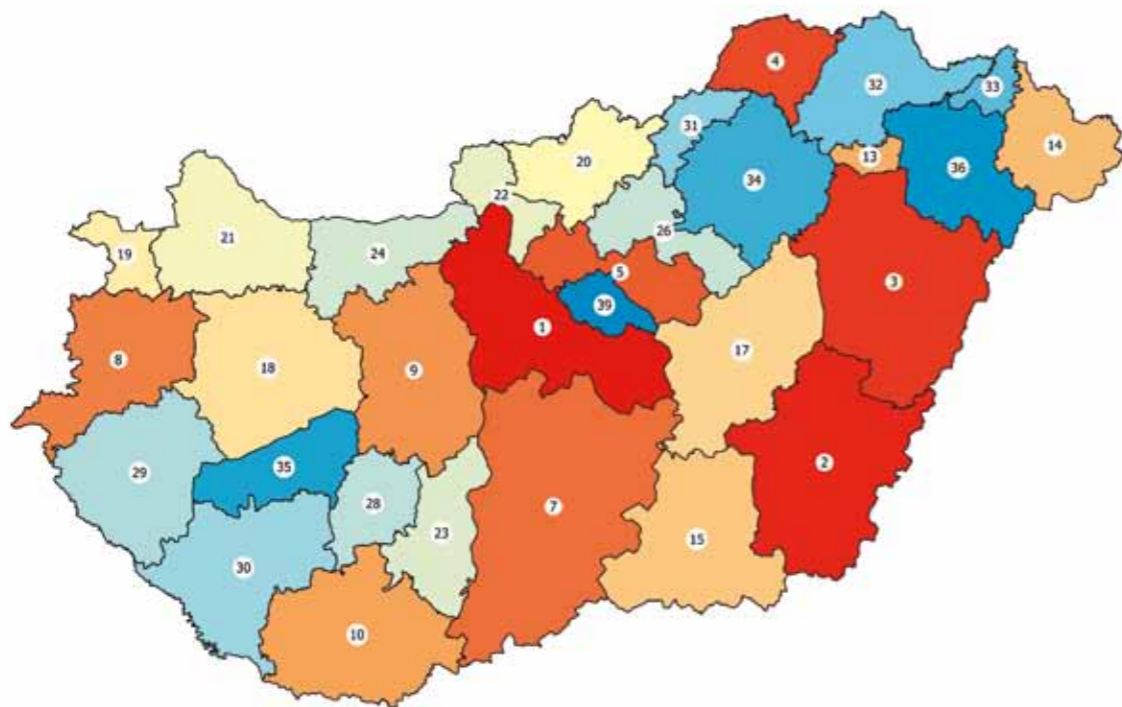

Egyesületünk szakemberei természetvédelmi érdekeket képviselve vesznek részt számos bizottság munkájában, például az Országos Környezetvédelmi Tanácsban, a Vidékfejlesztési program és a Halászati program monitoring bizottságában, és folyamatosan véleményezzük a jogszabálytervezeteket, programokat. A korábbi években partnereinkkel együtt részt vettünk az erdőtörvénnyel kapcsolatos vitában, több szinten is képviselve azt az álláspontunkat, hogy az erdőtörvény módosítása jelentős visszalépést eredményezett az addig elért természetvédelmi szinthez képest, és ekként nemcsak gyakorlati problémákat okoz, hanem alkotmányossági szempontból is megkérdőjelezhető. Ennek kapcsán beadvánnyal fordultunk az Általános Jogok Biztosának Hivatalához is, aki a kérdés vizsgálata után állásfoglalásában egyetértett ezzel, és az Alkotmánybírósághoz fordult a módosítások felülvizsgálata érdekében.

Egyesületünk nemzetközi szervezete, a BirdLife International a világ legnagyobb természetvédelmi hálózata, ami több mint 110 országban 2,5 millió taggal és 4000 alkalmazottal áll a madárvédelem és természetvédelem szolgálatában. Az európai és közép-ázsiai régió képviselői irodája Brüsszelben működik, ahol az egyik legjelentősebb természetvédő csoportosulásként dolgozunk az Európai Unió „zöldebbé tételéért”. Az MME tagja a Nemzetközi Természetvédelmi Uniónak (IUCN) is, aminek Nemzeti Bizottságában, illetve szakbizottságaiban tevékenykedünk. Számos nemzetközi projektben veszünk részt vezetőként vagy partnerként, aminek egyik kiemelkedő eredménye volt, hogy az év során a Parlamenti és mérgezés megelőzési programunk igen jelentős elismerésként elnyerte az Európai Unió Natura 2000 díját a legrangosabb „természetvédelem” kategóriában.

HELYI CSOPORTOK BEMUTATÁSA

CSOPORT	TAG- LÉTSZÁM	CSALÁDI TAGOKKAL	ÖNKÉN- TES	TEVÉKENYSÉGEK
1. Budapesti	2018	3063	145	
2. Békés megyei	117	170	11	
3. Hajdú-Bihar megyei	182	279	30	
4. Gömör-Tornai	21	44	30	
5. Gödöllői	159	266	34	
7. Bács- Kiskun megyei	187	286	20	
8. Vas megyei	124	189	35	
9. Fejér megyei	241	408	65	
10. Baranya megyei	408	782	132	
13. Tiszavasvári	18	25	8	
14. Szatmár-Beregi	26	41	20	
15. Csongrád megyei	244	366	60	
17. Jász-Nagykun-Szolnok	167	230	8	

CSOPORT	TAG- LÉTSZÁM	CSALÁDI TAGOKKAL	ÖNKÉN- TES	TEVÉKENYSÉGEK
18. Veszprém megyei	175	284	80	
19. Soproni	56	99	8	
20. Nógrád megyei	80	145	29	
21. Kiszalföldi	140	262	8	
22. Börzsönyi	199	369	98	
23. Szekszárdi	102	149	15	
24. Komárom-E megyei	171	282	115	
26. Heves megyei	81	130	10	
28. Dombóvári	84	147	59	
29. Zalai	125	203	87	
30. Kaposvári	67	98	50	
31. Észak-Borsodi	16	16	8	
33. Zempléni	56	116	23	
34. Bükk	194	347	30	
35. Dél-Balatoni	66	103	19	
36. Nyíregyházi	86	120	40	
39. Tápió-vidéki	91	175	32	
Összesen	5701	9194	1309	

Szerepvállalás környezeti nevelésben

Gyerek- illetve gyűrűzőtáborok szervezése

Odú kihelyezése, karbantartása, felügyelete

Madárgyűrűzés, madárgyűrűzési bemutatók és madárgyűrűző táborok tartása

Élőhelyek felügyelete, karbantartása, felújítása

Sérült madarak mentése

Békamentés

Szemétszedés, takarítás

Aktív részvétel fajvédelmi munkálatokban

Minden helyi csoport részt vesz országos és helyi érdeklődésre számot tartó események szervezésében.

A csoportok fő tevékenységét sötét piktogramokkal jelöltük.

■ SZAKOSZTÁLYOK

RAGADOZÓMADÁR-VÉDELMI SZAKOSZTÁLY

A szakosztály munkájában, ami 2018-ban tovább bővítette tevékenységét, mintegy 400 MME-tag és 300 önkéntes vesz részt. A korábban létrehozott munkacsoportok mellett (darázsölyv, kígyászölyv, békászó sas, parlagi sas, szirti sas, barna rétihéja, hamvas rétihéja, karvaly, héja, rétisas, vörös kánya, barna kánya, pusztai ölyv, kék vércse, kerecsensólyom, vándorsólyom) újak létesítésére is sor került. 2018-ban megalakítottuk a kabasólyom, vörös vércse és az egerészölyv védelmével foglalkozó munkacsoportokat is. Ma már valamennyi, rendszeresen fészkelő bagolyfajunk – gyöngybagoly, kuvik, füleskuvik, erdei fülesbagoly, macskabagoly, uráli bagoly, uhu – és nappali ragadozó madarunk védelmére alakult egy aktív munkacsoport. Ezenkívül a fekete gólya védelmével foglalkozó, az áramütések megelőzésén fáradozó és a mérgezéseket megakadályozó, felderítő egységünk is részt vállal a munkában. 2018-ban 35 fő részvételével ragadozómadár-ismereti tanfolyamot szerveztünk annak érdekében, hogy az új feladatokat is megfelelően képzett szakemberek végezhessék. A szakosztály tevékenységéről, eredményeiről az évente megjelenő Heliaca című évkönyvben, valamint az MME honlapján adunk részletes tájékoztatást.

A Kuvikvédelmi program keretében az MME Kuvikvédelmi Munkacsoportja 2004 óta folyamatosan helyez ki újabb és újabb speciális kuvikfészkekodúkat, hiszen magyarországi állományát elsősorban a korlátozott számú fészkelőhelyek befolyásolják.

A legfontosabb hosszú távú természetvédelmi célkitűzésünk a mesterséges fészkekodúk kihelyezésével párhuzamosan a természetes költőhelyi lehetőségek biztosítása. A kuvik gyakorlati védelmét elsősorban a Kiskunságban létesített kuvikodúparkban valósítjuk meg. Ezenkívül az önkénteseink által működtetett koordinátori hálózat az ország további 21 körzetében végez gyakorlati védelmi tevékenységet, odúkihelyezést. 2018-ban újabb 32 kuvikodú kihelyezésére került sor, így ma már 238 darab várja a költő párokat. 2018-ban 61 esetben kezdtek költésbe a kuvikok, azaz minden negyedik odút elfoglaltak, a sikeresen kirepült fiókák száma pedig költésenként átlagosan 3,2 volt. A megkezdett költések 81%-a volt sikeres.

A Hamvasrétihéja-védelmi program keretében a fészkek helyének behatárolása zajlik; az MME önkéntes felmérői a rejtett, alig észlelhető fészkeket megkeresik, hogy a költések biztonságát garantálni tudjuk. Sajnálatos módon évek óta folyamatosan csökken a faj hazai állománya.

2018-ban a Hamvasrétihéja-védelmi Munkacsoport a Marcal-medence és a Felső-Kiskunság, valamint néhány kisebb Heves megyei és Szatmár-Bereg megyei területen végezte el a felmérést, amiben a nemzetipark-igazgatóságok munkatársai is részt vettek. A hazai állomány optimális becslés alapján is mindössze 82 párból állhat, míg 2018-ban biztosan csak 49 pár kezdett költésbe. A későbbiekben visszaellenőrzött 33 költésből mindössze 15 volt sikeres, és ezekből 31 fióka repült ki. A sikeres költések érdekében a fészkek körül három esetben a cserjeirtást, két esetben a legeltetést, hét esetben a kaszálást kellett korlátozni. Három helyen önkénteseink a fészket védőhálókka körbekerítették, hogy a földön táplálkozó ragadozók és vaddisznók ne tegyenek kárt a hamvasrétihéja-tojásokban vagy -fiókákban. Ezek a párok sikeresen reptették ki fiókáikat. A 2000-es években több pár is gabonátáblákban költött, 2018-ban viszont csak egy telepedett meg ilyen – számukra rendkívül veszélyes – helyen. Az elmúlt néhány évben az ismert revírek, illetve az ismert fészkelések száma emelkedett, ami az egyre kiterjedtebb felméréseknek és a gyakorlati védelmi intézkedéseknek köszönhető. Azt feltételezzük, hogy a korábbi nagymértékű állománycsökkenés részben intézkedéseink hatására lelassult.

KÉTÉLTŰ- ÉS HÜLLŐVÉDELMI SZAKOSZTÁLY (KHVSZ)

Szakosztályunk 2011 tavaszán indította el a Haragossikló-élőhelyvédelmi programját. 2018-ban fokozott tempóban folytattuk a Duna menti állományok monitorozását. Pakson 15, Dunakömlődön és

Kisapostagon 7-7, Dunaföldváron pedig 2 alkalommal észleltünk haragossiklót vagy levedlett bőrt. A Vörös-kőváron és más Buda környéki élőhelyeken is folytattuk a felméréseket. Összesen 60 esetben figyeltünk meg haragossiklót, illetve levedlett bőrt. A korábban jeladóval ellátott példányok közül Lilit sikerült visszafogni és új jeladóval ellátni, valamint egy további hím példányt (Lali) jelöltünk meg. 2018-ban átadásra került a haragossiklók élőhelyén, a pesthidegkúti Vörös-kőváron megépült Jane Goodall tanösvény.

Szakosztályunk a Természet Szolgálatában Alapítvánnyal (TSZA) szorosan együttműködve még 2015 nyarán kezdett bele a keresztes vipera hazai állományának felmérésébe. Eddig összesen 55 olyan tudományos cikket találtunk, amely a keresztes vipera hazai előfordulásával kapcsolatos. Ezekből a hivatkozásokból összesen 96 helyet sikerült kigyűjtenünk, amiket próbáltunk a lehető legpontosabban behatárolni, így 286 észlelési adatot sikerült összegyűjtenünk. 2018 időjárása kedvezett a keresztes viperák észlelésének: Kaszón 9 példányt és Boronkán 1 példányt észleltünk, míg a Beregi-síkon további 58 példányt regisztráltunk.

A IV. Herpetológiai Tábor 2018. június 17–22. között rendeztük a börsönyi Királyréten, a Duna-Ipoly Nemzeti Park oktatóközpontjában, a Hiúz Házban. 25 táborozó és hat szervező vett részt az eseményen. Az előző évhez hasonlóan volt herpeto-képzőművészeti, valamint a természetvédelemről, kutatásokról és a szakirodalom használatáról szóló foglalkozás is. A túrák során és utánuk a résztvevők önállóan végezték a fajok határozását és az előfordulások szakszerű rögzítését a Herptérképen. Az Országos kétéltű- és hüllőtérképezési programunk 2018-ban is eredményes évet zárt, az önkéntesek összesen 3304 új adatot küldtek be a honlapra, így a működés első 8 évében már 58 736 előfordulási adat (37 724 kétéltű és 21 012 hüllő) gyűlt össze a hazai herpetofaunáról. Az elmúlt évben összesen 164 új feltöltő regisztrált, akik közül 90-en megfigyelést is tölthettek fel. Eddig 731-en osztottak meg adatot az összesen regisztrált 1000 felhasználó közül. Jelenleg a legtöbb adatpont (6704) a barna ásóbéka megfigyeléséről érkezett, míg a leggyakrabban észlelt hüllő a mocsári teknős (4375) volt.

Az előző évekhez hasonlóan szakosztályunk idén is kiválasztott egy fajt, amire 2018-ban megkülönböztetett figyelem irányult. 2018-ban az év hüllője címet az elevenesülő gyík kapta. Az év folyamán – a hagyományokhoz hűen – e faj szélesebb körű megismertetését tűztük ki célul ismeretterjesztő cikkek, előadások, képválogatás, használati és emléktárgyak, nyolc tablóból álló vándorkiállítás és rajzpályázat segítségével.

EMLŐSVÉDELMI SZAKOSZTÁLY

A szakosztály részt vett a Nemzetközi Visegrádi Alaphoz benyújtott, Szlovákia, Lengyelország és Bosznia-Hercegovina együttműködésében megvalósult természetvédelmi pályázatban. A program keretében denevérvédelmi szemináriumok zajlottak Bosznia-Hercegovinában és Szlovákiában, valamint szerveztek egy denevérvédelmi és -kutatási workshopot is Bosznia-Hercegovinában. Az együttműködés során emlősvédelmi táborokat szerveztünk Lengyelországban, Szlovákiában és Magyarországon, amiken a közreműködő országokból egyesek vettek részt az érdeklődők; a magyar tábornak különösen nagy sikere volt. A tábor 2018 júliusában tartottuk, négy országból 27 fő vett rajta részt, és összesen 32 emlősfajt észleltünk. Különleges vendége is volt a tábornak: Magyarország negyedik északi késeidenevér példányát sikerült megtalálni. A résztvevők számos emlőskutatási módszerrel ismerkedhettek meg, így például lehetőségük nyílt kipróbálni a rádiós nyomkövetést vagy a kameracsapdák kihelyezését is. A szakosztály szervezésében sikerült a szinpetri-i református templom gerendázatát denevérbarát módon felújítani, ezzel az ott élő, fokozottan védett kereknyergű patkósdenevérek szálláshelyét megóvni. 2018 a földikutyák éve volt, aminek lebonyolításában szakosztályunk tagjai is aktívan részt vettek. A gazdag program – amiket elsősorban a Vadonleső munkatársai szerveztek – a november végi Földikutyá Gála és Forगतag elnevezésű eseménnyel került lezárásra, aminek a Magyar Természettudományi Múzeum adott otthont.

FAJVÉDELMI PROGRAMOK

PARLAGISAS-VÉDELMI PROGRAM

A hazai Parlagisas-védelmi program 2017 és 2021 között legnagyobb részben a PannonEagle LIFE projekt keretében valósul meg, amiben hazánk mellett négy szomszédos ország (Ausztria, Csehország, Szlovákia és Szerbia) is részt vesz. A projektben együttműködő 11 civil és állami szervezet közösen lép fel a pannon régióban a sasokat veszélyeztető tényezők, azon belül is elsősorban az illegális mérgezők ellen. A parlagi sas magyarországi fészkelő állományát 2018-ban megközelítőleg 260-280 párra becsültük, ami egy több évtizedes lassú növekedés eredménye, hiszen a 80-as években a kipusztulás szélére sodródott a faj hazánkban. Összesen 254 territóriumban figyeltünk meg párban madarakat, és

250 pár aktív fészket sikerült felderíteni a nemzetipark-igazgatóságok természetvédelmi őrszolgálatával együttműködésben. Tavasszal 228 pár kezdett bizonyítottan költésbe, és a közel négy hónapnyi szülői gondoskodást követően 180 pár (79%-uk) fészkeből 317 fióka repült ki sikeresen.

Így az átlagos költési siker 1,39 fióka/költő pár volt, ami valamelyest meghaladta az elmúlt évek átlagát. A fiókák közül 146 példányt (46%-ukat) egyedi jelölőgyűrűvel láttunk el, valamint tollmintáikból DNS-ujjlenyomatot készítettünk. 2018-ban 24 alkalommal került kézre kifejelett parlagi sas Magyarországon, amelyek közül 21-et eleve elpusztultnak találtak, vagy a megtalálást követően, már nem lehetett rajtuk segíteni. Három madarat sikerült megmenteni, amiket remélhetőleg a teljes felépülésüket követően szabadon is lehet majd engedni. Nyolc példány mérgezés áldozata lett. Ezek közül két példány szervezetébe illegális ragadozómérgezés, háromba illegális rágcsálómérgezés, kettőbe pedig zsákmányból felvett ólomsörét révén kerültek a mérgeanyagok. Öt példány áramütés miatt pusztult el, egy elektromos vezetékkel ütközött, további öt vonat, illetve gépjármű általi gázolás, egy pedig lelövés miatt került kézre. Egy példány bakteriális fertő-

zés, három madár pedig ismeretlen okból került kézre. Magyarországon osztrák kutatókkal együttműködésben 14 fióka kapott műholdas nyomkövetőt, így a korábban jelölt madarakkal együtt immár 28 Magyarországon jelölt parlagi sas mozgását követhettük nyomon 2018-ban. Ezek közül hat madár ivaréretté vált, és jeladóijával együtt sikeresen költött. Helyi szervezetekkel együttműködésben Törökországban nyolc parlagi sasra szereltünk műholdas nyomkövetőt, hogy a sasfajokat veszélyeztető tényezőket más országokban is jobban megismerjük. 2018 szeptemberében orosz kollégáinkkal közösen megszerveztük a VIII. Nemzetközi Parlagisas-védelmi Konferenciát az oroszországi Altaj Köztársaságban, ahol 30 ország 101 kutatója számolt be a sasokkal kapcsolatos kutatási eredményeiről.

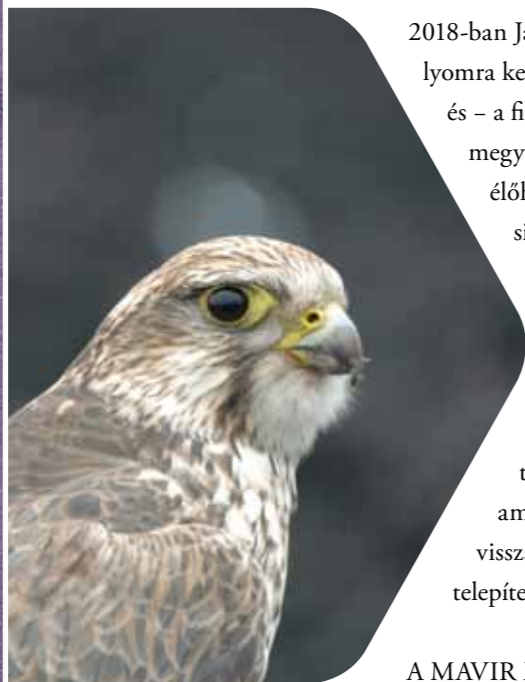
További információk: www.parlagisas.hu

KERECSENSÓLYOM-VÉDELMI PROGRAM

A kerecsensólyom (*Falco cherrug*) védelmét célzó tevékenységeink – különböző programok keretében – 2018-ban is folytatódtak. E programok közül a legjelentősebb a Fertő–Hanság Nemzeti Park Igazgatóság által koordinált „A kerecsensólyom és a parlagi sas táplálékbázisának megőrzése a Kárpát-medencében” című LIFE+ projekt (LIFE13 NAT/HU/000183) volt. Kora tavasszal ellenőriztük az ismert kerecsensólyom-revireket. Országosan 145 fészket foglaló párt sikerült felderíteni. 32 pár költése megghiúsult, sikeresen 113 pár költött, és összesen 332 fiatal repült ki. Az átlagos költési siker 2,9 fióka/fészkek volt. Az országos állományt 145-165 párra becsüljük. A program keretében kerecsensólyom-fészkekhez a fiókanevelés időszakában (április vége – június eleje) a zsákmányállatok meghatározása érdekében 23 vadmegfigyelő kamerát helyeztünk ki az ország különböző részein.

2018-ban Jász-Nagykun-Szolnok megyében egy öreg tojó kerecsensólyomra került jeladó. A jelölés célja a madarak területhasználatának és – a fiatalok esetében – kóborlási útjainak felderítése volt. Pest megyében 2013. február 12-én egy öreg hím kerecsensólyomra az élőhelyhasználat vizsgálata céljából szereltünk adót. Többéves sikeres adatgyűjtés után – mivel már nem volt szükség további információkra – 2018. január 14-én ugyanabban a térségben a kerecsensólymot ismét befogtuk, és az adót levettük róla.

A projekt keretében a ragadozók táplálékbázisának biztosítása érdekében 2018-ban 11 ürge született zárt téri tenyésztés eredményeként. További 56 ürge született még fogságban, ami részben a további tenyészállományt jelenti, de 48 példány visszakerült a természetbe. Összesen 369 ürgét és 7 földikuttyát telepítettünk át.

A MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt. az Agrárminisztériummal, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel, valamint a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.-vel karöltve kilencedik alkalommal szervezett nemzetközi Madárvédelmi Konferenciát 2018. november 8-án, amin kilenc ország képviseltette magát.

További részletek a programról a www.sakerlife3.mme.hu oldalon olvashatók.

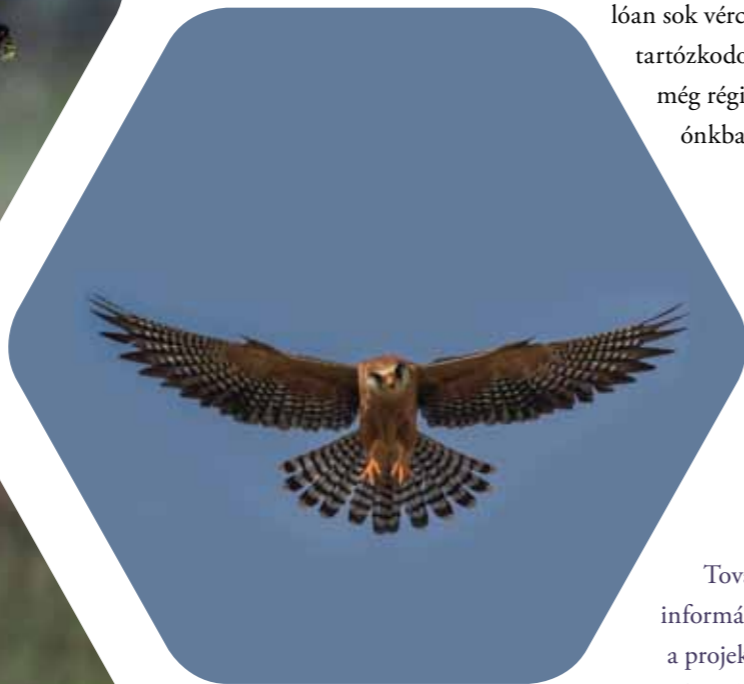

KÉKVÉRCSE-VÉDELMI PROGRAM

Sikerrel lezártuk a faj megőrzésére 2012-ben indított, LIFE11/NAT/HU/00926 számú Life+ programunkat. Ennek keretében partnereinkkel együttműködve megkértszereztük a hevesi perempopulációban költő párok számát, és megelőztük a szlovákiai maradványpopuláció további elaprózódását. A 740 hektáron megvalósított kutatási célú élőhelykezelés (legeltetés magyar szürke marhával és extenzív szántóföldi gazdálkodás) eredményei alapján meghatározott főbb tevékenységekre az agrár-környezetvédelmi program zonális célprogramjának keretében igényelhetnek támogatást a gazdálkodók. Feltérképeztük a kék vércsék vonulási gócpontjait, és az EU tagállamai tekintetében kidolgoztuk a szükséges védelmi tervet, az afrikai területekre pedig veszélytérképezést indítottunk. Megújult a hazai és a szlovákiai fajmegőrzési terv is, benne az általunk koordinált hazai vércse és vetési varjú monitoring-adatsoraival. Összesen 31 előadásunkban 40 000 emberhez juttattuk el személyesen a kék vércse-védelem fontosságának üzenetét itthon és külföldön, köztük a programunkból finanszírozott Solyomcsalगतón. Mindeközben kilenc tudományos publikációnk, több tucat szakközleményünk jelent meg, és egy 240 oldalas könyvben, a Kék könyvben összegeztük, amit a fajról és a védelméről megtanultunk. Online elérhető filmjeink, mozgó kiállításunk és a programból felújított Kardoskúti Madárvonulás Múzeuma még hosszú ideig szolgálja a faj megőrzéséhez szükséges tudásátadást.

A 2018-ban négy kutatási területen folytak kékvércse-vizsgálatok, a költő állomány és az őszi gyülekező monitoringja pedig a teljes Kárpát-medencére kiterjedt. Magyarországon 1100-1200 közé becsüljük a kék vércse költő párok számát, 821 példány közülük idén kapott először gyűrűt. A gyülekezőkön 2018. szeptember 5-én összesen 4150 kék vércsét számoltunk, de az ezt követő hetekben is hasonlóan sok vércse tartózkodott még régióinkban.

További információk a projektről és a fajvédelmi programról:
www.falcoproject.eu

SZALAKÓTAVÉDELMI PROGRAM

Az MME önkéntesei és a nemzeti park igazgatóságok szalakótavédelmi munkába bekapcsolódó természetvédelmi őrrei közel 2500 mesterséges fészekodút ellenőriztek a 2018-ban. Az országos fészkelő állomány a természetes odúkban található párokkal együtt kb. 1600-1800 párra tehető. A gyakorlati védelemnek köszönhetően a hazai állomány 90%-a már mesterséges fészekodúban költ, ám a végcélnak az önfenntartó, emberi segítség nélkül is életképes populáció kialakítása. Az egyre kiterjedtebb és intenzívebb fajmegőrzési projektnek köszönhetően a Dunántúlon öt éve már újra rendszeresen költő szalakótaállomány 2018-ra elérte a 8 párt. Ha ez a növekedési tendencia folytatódik, a faj egy évtizeden belül ismét stabil dunántúli költő állománnyal fog rendelkezni. A 2014 szeptemberében indult „A szalakóta védelme a Kárpát-medencében (LIFE13/NAT/HU/000081)” elnevezésű LIFE+ projekt keretében műholdas jeladóval jelölt szalakótáink közül Eleven nevű madarunk 2018-ban visszatért hazánkba, és a sikeres költést követően eljutott a telelőhelyére is. Reméljük, épségben vissza fog térni ismét, és megkezdheti harmadik költési időszakát Magyarországon, amiről biztosan tudni fogunk a jeladónknak köszönhetően. A tavaly összesen 2130 szalakótát gyűrűztük meg önkénteseink és a projektalkalmazottak, ebből 527 madárra került színes jelölőgyűrű is. Augusztus elejétől október közepéig természetvédelmi őrkkel és önkéntesekkel együtt a projekterületek jelentős részén elvégeztük a középfeszültségű légvetetékek ellenőrzését, melynek során közel 10 000 oszlop felmérése történt meg.

A LIFE program keretében – a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósággal együttműködve – a szegedi Fehér-tó határában álló, 24 éve az MME Csongrád megyei helyi csoportja által bérelt, régi ingatlant felújítottuk. 2019. május közepétől nyitja meg kapuit a Szalakóta Látogatóközpont (www.fehér-to.hu) a látogatók előtt. Oktatási intézményeket (óvodák, általános és középiskolák, egyetemek), természetfotósokat, valamint madarak iránt érdeklődőket fogad a központ, ahol a szalakótavédelem mellett a szikes gyepek, halastavak madárvilágával, madárgyűrűzéssel, madárbarát eszközökkel és a daruvonulás érdekességeivel ismerkedhetnek meg a látogatók. A központ szálláslehetőséget is tud biztosítani.

További információk: www.rollerproject.eu

FEHÉRGÓLYA-VÉDELMI PROGRAM

A 2018-ban 179 településen 1113 fehérgólya-fiókára került gyűrű, melyek többségét a gólya roadshow rendezvény keretében jelöltük meg. A rendezvénynek több mint 4200 látogatója volt. A szlovákiai madártani egyesülettel (SOS) közösen megvalósított „Madárvédelem kutatás és határok nélkül” projekt keretében több mint 50 gólyát jelöltünk meg az elmúlt évek során. A GSM-GPS-jeladókkal megjelölt fehér gólyák közül 2018-ban már csak kettő szolgáltatott adatot; ezeket

a <http://satellitetracking.eu> oldalon publikáltuk. A Báró nevű gólyától 354 adatot, míg Illangótól 1544 adatot kaptunk. Sajnos a jeladós gólyáink egy része – hasonlóan a többi jelöletlen társukhoz – áramütés, vezetéknek ütközés, természetes predátorok miatt elpusztult. Dejtáron, Nagyhalászon, Órhalmon, Rimócon és Zalaistvándon elhelyezett gólyakameráinkat 1 146 728 alkalommal látogatták meg. 2018-ban is folytatódott a fehér gólya állományfelmérése. Önkénteseink a vizsgált területeken összesen 1866 fészeknél találtak költést, a költési siker 2018-ban jó volt, az országos fiókaátlag 2,7 lett. Bizonyos országrészekben, például a Duna-Tisza közén és Nógrádban a 3-as átlagot is meghaladta. Sajnos a Dunántúlon viszont továbbra is csökken a költő párok száma. Önkénteseink több tucat fészektartó és fészekalap készítésében vettek részt országszerte.

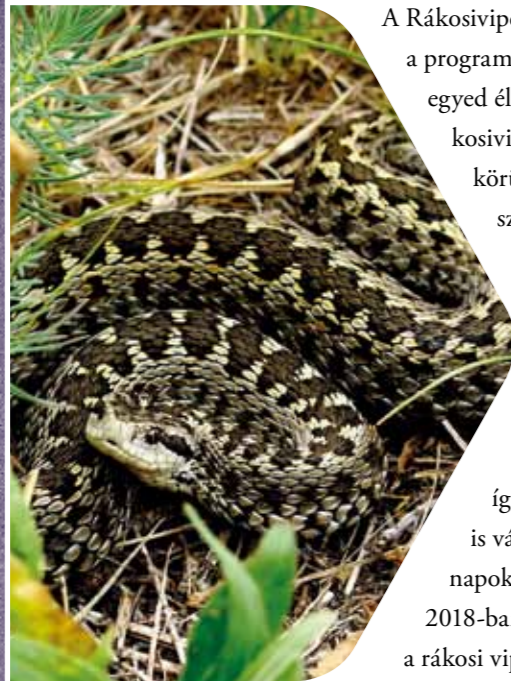
Az év során több mint 100 esetben kaptunk bejelentést sérült, áramütött vagy egyéb okból bajba jutott gólyákról. Minden esetben igyekeztük önkénteseink segítségével gondoskodni a kézre került példányokról. Továbbra is nagy problémát jelentenek a fészkek környékén található, veszélyes közép-feszültségű oszlopok. Elsősorban a nehezen szigetelhető transzformátoroszlopok okoznak gondot, amik a frissen kirepült gólyákra nézve komoly veszélyt jelentenek. Manapság is több száz „veszélyeztetett fészek” van, amelyeknél évről évre előfordul fiókapusztulás. Ennek megoldásában folyamatosan együttműködünk a nemzeti park-igazgatóságokkal és az áramszolgáltatókkal.

További információ: <http://eszakigolyahir.hu>

RÁKOSIVIPERA-VÉDELMI PROGRAM

A Rákosivipera-védelmi Központban 2018-ban 263 rákosi vipera született, a program indulása óta pedig már összesen 2855. Jelenleg majdnem 400 egyed él a Kiskunsági Nemzeti Park területén 2004 óta működő Rákosivipera-védelmi Központ terráriumai biztosította természetközeli körülmények között. A rákosi viperák tenyésztése az előzetes tervek szerint folyik, folyamatos állatorvosi ellenőrzés biztosított, az állatok egészségesek, és a kondíciójuk is megfelelő. A Fővárosi Állat- és Növénykertben kialakított táplálékállat-tenyésztő bázis biztosítja a központban tartott viperák rovarláplék-igényét. Folytattuk a kibocsátott viperák monitorozását a Fertő-Hanság és a Kiskunsági Nemzeti Park területén található élőhelyeken. Összesen hat egyedet jeladóval szereltünk fel, így egy éven keresztül követhetjük őket. A központban továbbra is vártuk az érdeklődőket az áprilisi és szeptemberi szervezett nyílt napokon kívül is, így összesen mintegy 1000 látogatót fogadtunk 2018-ban. Szeptember 1-én tartottuk meg immár tízedik alkalommal a rákosi vipera napját összesen három helyszínen (Rákosivipera-védelmi Központ, Nyíregyházi Sóstó Zoo és Szegedi Vadaspark).

További információ: <http://www.rakosivipera.hu>

TŰZOKVÉDELMI PROGRAM

A tűzok (Otis tarda) az MME címermadara, természetvédelmi tevékenységeink egyik zászlóshajója. Az egyesület tűzokvédelmi tevékenységeit az elkövetkező években „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című, 2016 és 2023 között zajló, osztrák-magyar együttműködésben megvalósuló LIFE projekt határozza meg, ami a Kárpát-medence tűzokállományát fenyegető legfontosabb veszélyeztető tényezők mérséklésére, kezelésére tesz kísérletet. A projekt általános tevékenységei körében partnereink előkészítették és részben megvalósították a leginkább érzékeny tűzokéllőhelyeken a vezetékzszakaszok földfelszín alá helyezését hazánkban és Ausztriában. A projekt során a nemzeti park igazgatóságok és a vadásztársaságok együttműködésében fenntartható ragadozógyérítés zajlik a tűzok szempontjából kiemelten fontos élőhelyeken, a legérzékenyebb tavaszi – kora nyári időszakban. Az MME fő feladata a tűzokbarát gyeper és szántóföldi gazdálkodás szakmai megalapozása és elterjesztése, ami több szakterület összefogását igényli. Együtt dolgozunk természetvédelmi, mező- és vadgazdálkodási szakemberekkel. A tűzok a mezőgazdasági területekhez kötődik, ezért fokozottan ki van téve a gyeper és szántóművelésből fakadó veszélyeknek, a földhasználat változásainak. A tavaszi mezőgazdasági munkák – elsősorban a kaszálás, a növényvédőszer-használat, illetve a sorközművelés – fészket, fiókáit veszélyeztethetnek, sok esetben elpusztíthatják.

- A gazdálkodók egyedi döntései nagymértékben meghatározzák a tűzok és számos egyéb, agrárterületekhez kötődő madárfaj jövőjét. Ezért 2018-ban:
- a gazdálkodói döntések hátterének feltárása érdekében terepi kutatásokat végeztünk társadalomkutatók bevonásával, és meghatároztuk azokat a kulcsfontosságú szereplőket (pl. szaktanácsadók, falugazdászok), akiknek a véleménye befolyásolhatja a földhasználati döntéseket;
- egy képzési anyag fejlesztését végeztük el a Natura 2000 hálózat gyepterületeinek természetvédelmi kezelésével kapcsolatban, és hozzákezdünk a Madárbarát gazdálkodó nevű mobilapplikáció fejlesztéséhez;
- képzéseken, konferenciákon, kiállításokon és egyéb szakmai fórumokon tartottunk előadásokat a természetvédelmi mezőgazdasági prioritásokról, így több száz szakembert értünk el eredményekkel;
- felvettük a kapcsolatot és partnerséget kezdeményeztünk az agrotechnológia főbb szereplőivel (növényvédelem, mezőgazdasági gépészet stb.) annak érdekében, hogy csökkenthető legyen a mezőgazdasági termelés során a természeti értékek vesztesége.
-
- A tűzok és élőhelyi igényei alaposabb megismerése érdekében műholdas jeladókkal láttunk el felnőtt és fiatal példányokat, így azok mozgása, élőhelyhasználata követhetővé válik. Az eredmények hozzásegítik csapatunkat a tűzok védelmét jobban szolgáló, a faj valós igényeinek megfelelő mezőgazdasági javaslatok kidolgozásához és a tűzokéllőhelyek hosszú távú megőrzéséhez szükséges intézkedések meghatározásához.

További információ:

www.tuzok.hu, www.natura.2000.hu

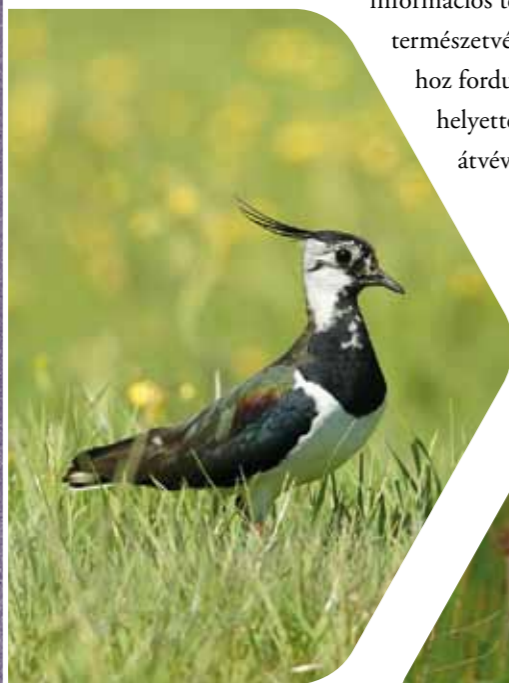

FONTOS MADÁRÉLŐHELYEK (IBA) ÉS NATURA 2000 TERÜLETEK VÉDELME

Egyesületünkben 2008-tól az Élőhely- és Területvédelmi Csoport feladatkörébe tartoznak a természetes és természetközeli élőhelyek megőrzésével és kezelésével kapcsolatos feladatok, valamint a védett és Natura 2000 területekkel, illetve az IBA területekkel kapcsolatos egyesületi kommunikációs, tervezési és szakpolitikai tevékenységek. A csoport üzemelteti a natura.2000.hu tájékoztató honlapot, illetve válaszolja meg az MME-hez általánosságban beérkező élőhelyvédelmi tárgyú kérdéseket, megkereséseket, gyakran besegítve a Társadalmi Kapcsolatok Osztály Közösségszolgálatára számára. Ezen kérdések körébe tartoznak azokkal a madárfajokkal kapcsolatos megkeresések is, amelyek a Natura 2000 szabályai miatt Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős állatfajnak minősülnek. A csoport további fontos feladata a természetvédelem számára fontos célcsoportokkal – gazdálkodók, erdészek, vadászok - való kapcsolattartás, egyeztetés, projektgenerálás és végrehajtás. Élőhely- és területvédelmi tevékenységünk szervesen kapcsolódik a BirdLife európai szintű, hasonló témájú aktivitásához. A csoport legnagyobb feladata a 2016 végén indult Tűzök LIFE projekt MME-re eső részének végrehajtása: általános, projekthez tartozó monitoring, kutatás, a tűzokbarát, tágabban természetkímélő mezőgazdálkodással kapcsolatos információk készítése, kutatás, képzés, információs tevékenység. A tavalyi évben az erdőtörvény kapcsán felmerült természetvédelmi aggályok miatt az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalához fordultunk több civil természetvédelmi szervezettel közösen, a biztos helyettese – igaz, már 2019 elején –, az érveinket jelentős arányban átvéve, az Alkotmánybírósághoz fordult.

További információk: www.natura.2000.hu

MADÁRÁLLOMÁNYOK NYOMONKÖVETÉSE

Egyesületünk működteti hazánk egyetlen, az ország egész területéről adatokat gyűjtő, elsősorban madarakra koncentrált Monitoring Központját. Jelenleg két legjelentősebb, a madarak állományait monitorozó- és térképező programja: a Mindennapi Madaraink Monitoringja (MMM) és a Madáratlasz Program (MAP). Az MMM program az egyesület és a magyar természetvédelem számára nélkülözhetetlen adatokat szolgáltat a biológiai sokféleség (biodiverzitás) és a gyakori madárfajok állományainak alakulására vonatkozóan. Az elmúlt 20 évben 1260 négyzetben történtek MMM számlálások. 2018-ban 120 felmérőtől 440 terepnapló adatait dolgoztuk fel. Az MMM adatbázis (mmm.mme.hu) jelenleg mintegy 18 millió rekordot tartalmaz.

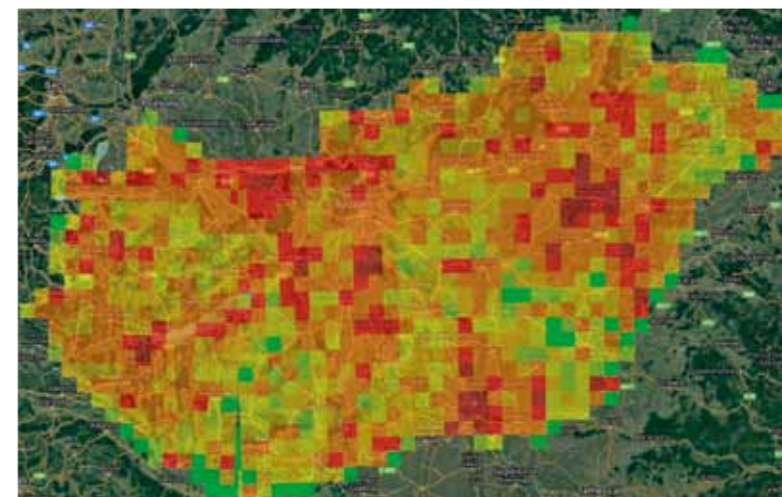
További információk: mmm.mme.hu

A MAP 2014-ben a központ koordinálásával kezdődött el, és a kiemelten fontos munka keretében a magyar madármegfigyelők feltérképezték hazánk madárfajainak állományait. 2018-ban a Madáratlasz könyv elkészítéséhez szükséges adatgyűjtés befejeződött, és több mint 20 millió adatrekord gyűlt össze az adatbázisban (map.mme.hu) az 1700 résztvevőnek köszönhetően. Az adatbázist továbbfejlesztjük, és az adatgyűjtés is folytatódik immáron az újonnan kitűzött céljainknak megfelelően.

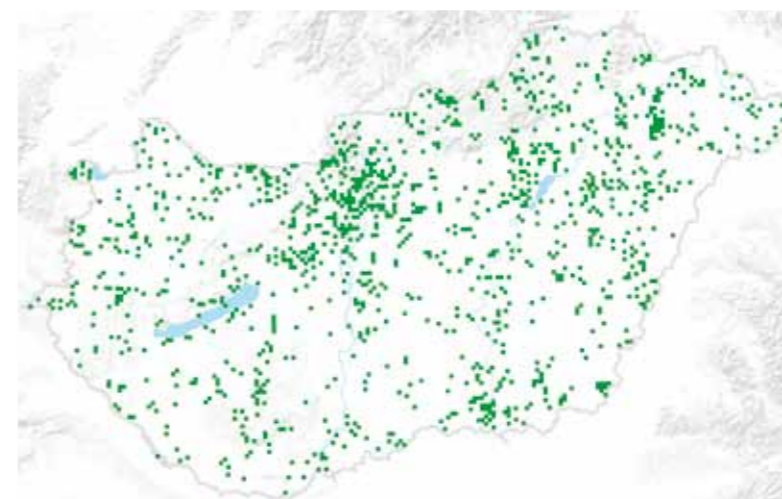
További információk: map.mme.hu

A Mindennapi madaraink monitoringja (MMM) keretében 1999 és 2018 között vizsgált mintaterületek

A Mindennapi Madaraink Monitoringja (MMM) keretében 1999-2017 között vizsgált mintaterületek

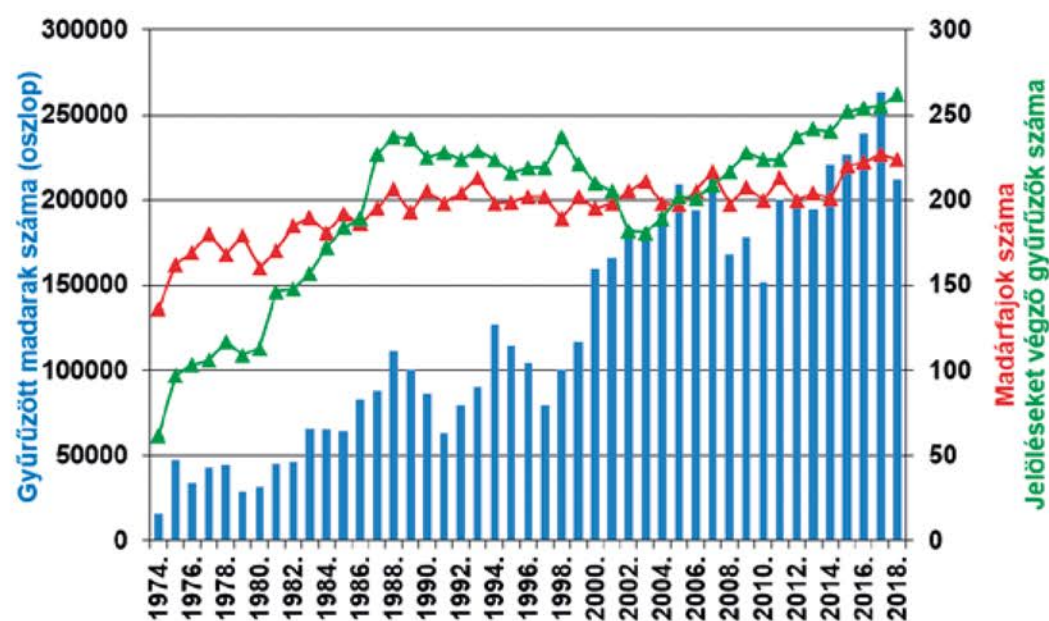

MADÁRGYŰRÜZÉS

Az MME Madárgyűrűzési Központja 1976 óta a hazai madárgyűrűzés szakmai irányító szervezete: nyilvántartja a magyarországi madárgyűrűzőket, kezeli a magyar madárgyűrűzési adatbankot, ami jelenleg 6,8 millió adatot tartalmaz. A központ kapcsolatot tart a külföldi társközpontokkal, valamint a madárgyűrűzés szakmai ernyőszerzetével, az Európai Madárgyűrűzési Szövetséggel (EURING, European Union for Bird Ringing), továbbá biztosítja a sorszámozott ornitológiai jelölőgyűrűket a madárgyűrűzők részére.

Jelenleg 439 madárgyűrűző van a rendszerünkben, akik közül 275 aktív státuszú. A madárgyűrűzők jelentős része az MME tagja. 2018-ban Magyarországon összesen 225 madárfaj 212 479 példányát jelölték meg, leggyakrabban széncinegét (26 489 példány), cserregő nádiposztát (21 112 példány), füstű fecskét (20 956 példány), barátposztát (14 642 példány), foltos nádiposztát (14 371 példány), kék cinegét (11 481 példány), vörösbegyét (9789 példány) és partifecskét (8564 példány). A meggyűrűzött madarak egy része fiókakorban kapta az egyedi azonosítót, összesen 101 madárfaj 24 440 példányát. A gyűrűzéseknél több mint a fele a madárgyűrűző állomásokon történt, és a jelölések mellett 32 ezret meghaladó visszafogást is regisztráltak. Az ornitológiai (fém) jelölőgyűrű mellett teleszkóppal vagy akár szabad szemmel is leolvasható színes, egyedi kóddal ellátott műanyag jelölőgyűrűket vagy színkombinációs jelöléseket is alkalmaznak a gyűrűzők. 2018-ban 63 madárfaj 6725 egyedére került ilyen színes jelölés. 2018-ban az MME Madárgyűrűzési Központja a gyűrűzési és a visszafogási adatok mellett összesen 3522 megkerülési levelet dolgozott fel, amik közel tízezer megfigyelési és kézrekerülési adatot tartalmaztak. A Tringa (T-ring application) online madárgyűrűzési adatbázist kezelő alkalmazás segítségével a gyűrűzők és a megfigyelők saját maguk is feltölthetik és kezelhetik az adataikat a madárgyűrűzési adatbankban. 2018-ban a hazai megfigyelési adatok 55 százaléka ezúton érkezett a rendszerbe.

Magyarországon meggyűrűzött madarak száma 1974- 2018.

KOMMUNIKÁCIÓ

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület egyik fő feladata a természetvédelem ügyének hatékony és széles körű képviselője, a madarak és emberek közötti jó viszony megőrzése, a természetvédelmi konfliktusok megelőzése, kezelése. Ebben a törekvésünkben a legfontosabb célcsoportunk és egyben partnerünk a lakosság, tagjaink és önkénteseink. Céljainkat csakis együtt, együttműködve érhetjük el. Ezt az egyesület életében egyre fontosabb munkát – a külső és belső kommunikációt, a tagnyilvántartást, a kiadványok tervezését, a rendezvények szervezését, az oktatási program, az Év madara program, a Madárbarát kert program koordinálását, valamint az adományszervezést – országos szinten, a Központi Irodában működő Társadalmi Kapcsolatok Osztálya (TKO) koordinálja.

OKTATÁS

Az MME megalakulása óta fontosnak tartja, hogy minden korosztályt megismertessen a hazai élővilággal. Éppen ezért indította útjára sok éve a Madarász ovi és Madarász sulis programokat, amiket lelkes önkéntesek és munkatársak tartanak az ország számos pontján. A 2018/2019. tanévben Budapestszerte 107 intézményben, 230 csoportban több mint 5700 gyermek ismerkedett meg foglalkozásainkon játékos formában a madárvilággal és a gyakorlati természetvédelemmel. Számos „zöld” jeles napon, családi napokon, helyi csoportos kirándulásokon, táborokban folytattuk szemléletformáló tevékenységünket. A táboraink és a madárgyűrűző állomások az ország több pontján, 13 helyszínen nyújtottak rendkívül izgalmas, sehol másutt meg nem tapasztalható élményeket gyerekeknek és a felnőtteknek egyaránt. A felnőttek körében nagy sikert aratott a „Kezdő madarász” képzésünk, amibe helyi csoportjaink is bekapcsolódtak, így 2018-ban Miskolcon, Egerben, Veszprémben, Boldogkőújfalun és Debrecenben is megtartottuk kétnapos workshopunkat. A kis csoportos foglalkozásokon összesen 71 fő vett részt.

KOMMUNIKÁCIÓS KAMPÁNYOK

Az MME 1979 óta választja meg az év madarát. 2018-ban a vándorsólyomra esett választás, hiszen több évtizednyi kihagyás után 1997-ben költött újra Magyarországon, és erre a 20 éves évfordulóra emlékezve szenteltük a tavalyi évet a világ leggyorsabb madarának. 2018 nemcsak a vándorsólyom éve volt, hanem a madarak éve is. A „Tegyél a begyér” kommunikációs kampányunk kapcsán havonta bemutattunk egy, az emberiség rovására írhatóan kipusztult madarat és számos olyan praktikát, amellyel a lakosság segítheti a madarak megtelepedését, fennmaradását. Önkénteseink, tagjaink és követőink számos kommunikációs kampányunkba is bekapcsolódtak az év folyamán, így több mint 2000 szavazat érkezett a „Partnerség a parlagi sasokat érintő mérgezések megszüntetéséért” című pályázat kapcsán, ami végül elnyerte az Európai Unió Natura 2000 díját is a nemzetközi szakmai zsűri véleménye alapján. Az év elején zajlott az erdei fülesbagoly felmérése, amihez 459 település 694 helyszínén több mint 350 felmérő csatlakozott. Szintén sokan csatlakoztak a montenegrói vizes területek megmentésének ügyéhez aláírásukkal, vagy teremtettek otthon a madaraknak a Kék könyv megjelenéséhez kapcsolódó „Egy könyv, egy odú” kampányunk során. Az emberek leggyorsabban, legszélesebb körben az interneten keresztül érhetőek el, ezért kiemelt figyelmet fordítunk a digitális kommunikációra. Az egyesület központi Facebook-oldala (@madartaniegyesulet) kedvelőinek száma 2018 végén átlépte a 40 ezret, 384 Facebook-megosztásunk mintegy 5,5 millió felhasználóhoz jutott el. Kiemelkedő fontosságú kommunikációs eszközünk az MME YouTube-csatornája, ahova 2018-ban 54 új, jelentős részben saját készítésű videó került fel, amiknek a száma év végére így már 674 volt. Ezeket 463 789 alkalommal töltötték le, a lejátszási idő teljes időtartama pedig elérte az 1 év és 90 napot 2018-ban. YouTube-csatornánk teljes nézettsége a világ országaiból 2 242 096 letöltés volt. Elektronikus hírlevelünket havi gyakorisággal juttattuk el 42 000 címre.

<https://www.facebook.com/madartaniegyesulet/>

<https://www.youtube.com/user/MMEBirdLifeHungary/videos>

MADÁRBARÁT KERT PROGRAM

A 2002-ben indult madárbarát kert program! az MME legfontosabb, társadalmi szintű, a lakosság egészségét megszólítani szándékozó, gyakorlati madárvédelmi kezdeményezése. A programhoz bárki csatlakozhat, majd az ajánlott madárvédelmi tevékenységeket elvégezve megszerezheti a program nevével megegyező elismerő táblát is. A Madárbarát kert jelenleg öt alprogramot tartalmaz (lásd az alábbi táblázatot). 2018-ban Budapest Főváros II. kerületi Önkormányzata is csatlakozott a programhoz. 24 intézmény kapott az önkormányzat támogatásával „madárbarát kert” csomagot, ami tartalmazott etetőket, odúkat, madáreledelt és szemléletformáló, valamint oktatási anyagokat, továbbá az óvodák öt „Madarász ovi” foglalkozás keretében ismerkedhettek meg a madárvilág rejtelmével.

ALPROGRAM (MEGHIRDETÉS ÉVE)	REGISZTRÁLÓK SZÁMA 2018-BAN (2002-2018 ÖSSZESEN)
Madárbarát kert (2002)	347 (5565)
Madárbarát óvoda (2002)	80 (1107)
Madárbarát iskola (2002)	29 (392)
Madárbarát panel (2008)	4 (54)
Madárbarát munkahely (2008)	9 (93)
Összesen	469 (7211)

A Madárbarát kert programba bekapcsolódni az elektronikus regisztrációs űrlap kitöltésével (http://www.mme.hu/madarbarat_kert_program) és a regisztrációs csomag valamelyikének a megvásárlásával lehet.

TÁRSADALMI TÁMOGATOTTSÁG

Az MME működésének egyik alappillére a társadalmi támogatottság. Tagjaink adják a napi madár-
védelemben aktívan részt vevők egyik fő bázisát, illetve a partnereikkel és szervezetekkel együtt
a működéshez szükséges pénzügyi háttér jelentős részét is. Éppen ezért az MME számára kiemelten
fontos, hogy a szakmai vezetők, madarászok, ornitológusok mellett egyéni, családi és szervezeti tagok,
önkéntesek, adományozók, céges támogatók is aktívan kivegyék a részüket az egyesület életéből. A
természetvédelmi kérdések, szakmai javaslattételek érdekérvényesítéskor a magasabb társadalmi
támogatottság (aminek egyik fő mérőszáma az MME taglétszáma) fontos tényező a döntéshozók
számára, hiszen így igazoltan a társadalom jelentős részének véleményét áll módunkban képviselni. A
társadalmi támogatottság pénzügyi vonatkozásai a következőképp alakultak 2018-ban: A felajánlott
szja-1%-ok jelentik számunkra az egyik legjelentősebb, független bevételi forrást. 2018-ban növeke-
dett a személyi jövedelemadójukat az MME-nek felajánlók száma a megelőző évekhez képest.

ÉV	FELAJÁNLOTT SZJA 1% ÖSSZEGE	1%-OT FELAJÁNLOK SZÁMA
2014	23,4 millió Ft	5798 fő
2015	26 millió Ft	6168 fő
2016	29,3 millió Ft	6581 fő
2017	28,1 millió Ft	6220 fő
2018	32,4 millió Ft	6560 fő

Az MME számára felajánlott személyi jövedelemadó 1%-ának alakulása 2014 és 2018 között

Az egyre fontosabb szerepet játszó egyéni adományok gyűjtését 2018-ban is folytattuk, melynek ke-
retében öt kampányt indítottunk, illetve ezek mellett kiküldtünk egy színes éves jelentést, valamint
felhívást az adó egy százaléka felajánlásának fontosságáról.

Egyesületünk segítői 2018-ban is több támogatási forma közül választhattak. A megszokott jelvény-
adomány-kampány, a tagsági kedvezményes partnerek és a Madártávlat hirdetésén túl a 2016-ban
bevezetett gondoskodó termékek is további támogatásokhoz juttatták egyesületünket. A Gondoskodó
termékek programunkhoz olyan együttműködő partnerek jelentkezését vártuk/várjuk, akik minőségi
termékekkel szeretnék felhívni a figyelmet egy-egy természetvédelmi, madárvédelmi problémára, és a
figyelem felhíváson túl a termékek értékesítéséből származó adománnyal a probléma megoldásában is
segédkeznek. Munkánkat örökhatárral is segítik tagjaink, támogatóink. Az év során elhunyt Varga
János tagtársunk teljes hagyatékát az egyesületnek juttatta, mintegy 50 millió Ft értékben, ami az ed-
digi a legnagyobb egyszeri támogatás egyesületünk életében és nagyban segíti jövőbeni munkáját.

Legnagyobb egyéni és céges adományozóink támogatását három kategóriába soroltuk a felajánlott
összeg mértékétől függően. Mindezek mellett érkeztek a főbb kategóriákba nem sorolható összegek
MME-tagoktól és tagsággal nem rendelkezőktől is, akiknek köszönettel tartozunk támogatásukért.

TÁMOGATÁSI KATEGÓRIA	TÁMOGATÓK SZÁMA
Arany fokozatú támogató (100.000 Ft)	19
Ezüst fokozatú támogató (50.000 Ft)	65
Bronz fokozatú támogató (20.000 Ft)	665
Támogató MME-tagok	505
További főbb támogatók (5.000 Ft felett)	6099
Összesen	7353

Ezúton is köszönjük mindenkinek, aki bármilyen módon hozzájárult a Magyar Madártani és Termé-
szetvédelmi Egyesület munkájához.

MME TERMÉSZETBARÁTOK BOLTJA

2018-ban is számos új termékkel vártuk a madárbarátokat boltunkban. Az év vége felé jelent meg a
Kék könyv, ami a kék vércsék elmúlt 15 évének kutatását mutatja be, és erre a könyvre építve vezet-
tük be az „Egy könyv, egy otthon” programunkat, aminek a lényege, hogy a könyv megvásárlásával
a vevő hozzájárul egy odú kihelyezéséhez. Ajándéktárgyak közül nagy népszerűségnek örvend a ma-
daras esernyő, de töretlen a sikere a plüssöknek is, amiknek a kínálata 15 féle emlős- és hüllőfajjal bő-
vült. Az elmúlt évben jelent meg a mYnest és az MME együttműködésével a Fészekfogláló stratégiai
társasjáték.

<http://www.mme.hu/bolt>

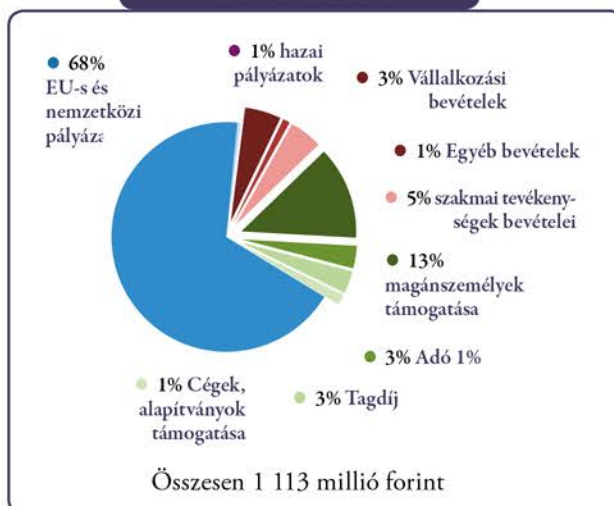
A 2018-AS PÉNZÜGYI ÉV

Az egyesület 2018. évi gazdálkodását az előző években elért stabilitás jellemezte. Az alábbi számok az egyesület költségvetésének megvalósulását pénzforgalmi alapon mutatják be. Ezek az MME éves mérlegében és eredmény kimutatásában szereplő számoktól némileg eltérnek, mivel azok a számviteli szabályoknak megfelelően az évek között elhatárolásokat tartalmaznak. A 2018. évi összes bevétel 1 113 millió Ft volt, aminek legnagyobb részét (69%) a pályázati bevételek tették ki, és ennek is túlnyomó része az Európai Unió LIFE Nature keretéhez kapcsolódó projektekből származott. Ezek a források részben a projektekkel kapcsolatban a következő években felmerülő költségek fedezetéül is szolgálnak, részben a partnereknek továbbutalandó, őket illető összegeket is tartalmazzák. Egyre növekvő mértékben jelentik tevékenységünk alapját a magánszemélyektől kapott támogatások: a tagdíjak, az adományok és a felajánlott szja-1%-ok, amiknek az együttes összege meghaladta a 226 millió forintot (21%). Ez a kiemelkedő bevételi forrás biztosította alapvető céljaink és központi tevékenységünk stabil, zökkenőmentes működését. **Köszönet illet minden támogatónkat!**

Kiadásaink 59%-át közvetlenül a természetvédelmi programjainkra fordítottuk, 8%-át a társadalmi kapcsolatok területén ismeretterjesztési, oktatási és kommunikációs feladataink finanszírozására használtuk fel. A helyi csoportjaink a teljes költségvetés 9%-át, míg a központi adminisztráció 7%-ot tettek ki. A fennmaradó költségek fedezték az adománygyűjtés és a vállalkozási tevékenységünk kiadásait.

Érdeemes visszatekinteni az elmúlt évtized adataira, hogy lássuk, hogyan változott egyesületünk gazdálkodása. A szervezetünknek tíz évvel ezelőtt 365 millió Ft bevétel volt, ebből 44 millió Ft tagdíjakból, adományokból és a felajánlott szja-1%-okból származott. Az elmúlt 10 év során a bevételeink megháromszorozódtak. Miközben a hazai pályázati források szinte teljesen eltűntek, ezek helyét az EU-s pályázatok vették át, és a magánszemélyektől származó bevételeink több mint ötszörösére, ezen belül az adománybevételek 7 millióról 157 millió forintra növekedtek. Ebből a rövid összehasonlításból is látszik, hogy az elmúlt tíz évben egy folyamatosan változó környezetben állandóan megújulásra készen kellett működnünk, ami elsősorban **tagjainknak és támogatóinknak köszönhetően sikerült.**

BEVÉTELEK

KIADÁSOK

TÁMOGATÓINK

A korábbi évektől eltérően sajnos nem tudjuk név szerint említeni kiemelt támogatóinkat, mivel a 2018. május 25-én életbe lépett új adatvédelmi rendelet erre nem ad lehetőséget. Minden kedves támogatónkak és tagunknak köszönjük egész éves támogatását!

KIEMELT CÉGES TÁMOGATÓINK 2018-BAN

Böröcz és Társa 2002 Kft., Infinity Database Solutions Kft., Klastrom-dűlő Kft., MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli rendszerirányító Zrt., M20 Generál Kft., Siegler Bird & Bird Ügyvédi Iroda, Vandesign-Autó Kft., Zárdai Ügyvédi Iroda

INTÉZMÉNYI TÁMOGATÓINK

Agrárminisztérium, Ádánd Község Önkormányzata, BirdLife International, Budapest Főváros Önkormányzata, Budapest II. kerület Önkormányzata, Bükk Nemzeti Park Igazgatóság, Doga Dernegi (BirdLife Törökország), Dombóvár Város Önkormányzata, Eger megye jogú város Önkormányzata, EU DG Environment (Környezetvédelmi Főigazgatóság - LIFE), EU EASME (Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökség - LIFE), Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság, Flextronics Alapítvány EMEA, Göcsej Természetvédelmi Alapítvány, Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság, Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság, Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (OTKA), Slovak Bat Conservation Society, Soproni Egyetem, Szekszárd megyei jogú város Önkormányzata, Szent István Egyetem, Tata Város Önkormányzata, Természet Szolgálatában Alapítvány

Illusztrációk: Kókay Szabolcs, **Fotók:** fotók: Bagyura János, Csonka Péter, Halpern Bálint, Imre Tamás, Lóki Csaba, Motkó Béla, Nikó Lopez, Orbán Zoltán, Oroszi Zoltán, Vasas András, **Kiadványszerkesztés:** Kiss Maja, Köménymag